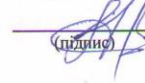

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування (№ 604)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Г. С. Ліхоносова
(ініціали та прізвище)

« 28 » серпня 2021 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансовий менеджмент

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування

(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Силабус уведено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: Дзюбенко О. В., к.т.н., доц.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри фінансів, обліку і оподаткування (№ 604)

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри д-р екон. наук, професор
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис) Т. В. Калінеску
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

ЗВО другого (магістерського) рівня
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»

(підпис)

М. С. Бутко
(ініціали та прізвище)

1 Загальна інформація про викладача

Дзюбенко Олег Володимирович, к.т.н., доцент. З 2000 з року викладає в університеті такі дисципліни:

- фінансовий менеджмент;
- страховий менеджмент;
- вступ до фаху.

Напрями наукових досліджень: моделювання фінансового стану підприємства наукомісткого виробництва.

2 Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 1 семестр.

Обсяг дисципліни

6 кредитів ЄКТС (180 годин), у тому числі аудиторних – 56 годин, самостійної роботи здобувачів – 124 години.

Форми здобуття освіти

Денна, заочна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (диференційований залік, іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – фінанси; фінансова діяльність суб'єктів господарювання; фінансовий аналіз.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – переддипломна практика.

3 Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни “Фінансовий менеджмент” – сформувати систему знань з управління фінансами підприємств, операційною та інвестиційною діяльністю, визначення стратегії і тактики фінансового забезпечення суб’єктів господарювання.

Завдання вивчення дисципліни “Фінансовий менеджмент” такі: засвоїти концептуальні та організаційні основи фінансового менеджменту, ознайомитись з системами його забезпечення; вивчити сутність та методологічні основи управління прибутком, активами, грошовими потоками, інвестиціями, фінансовими ризиками; навчитись виконувати процентні та кредитні фінансові обчислення, проводити фінансове планування, визначати та оптимізувати вартість капіталу.

Після вивчення дисципліни здобувач набуде загальних і фахових **компетентностей**.

Загальні компетентності:

- здатність проводити дослідження та генерувати нові ідеї;
- здатність працювати самостійно;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність виявляти та уточнювати цілі та заходи, необхідні для вирішення проблем у науковій та професійній діяльності;
- здатність здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати у міжнародному просторі;
- здатність розробляти проекти та управляти ними;
- здатність спілкуватися іноземними мовами у професійній діяльності.

Фахові компетентності:

- здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;
- здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб’єктів господарювання;
- здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здатність демонструвати поглиблені знання у сфері фінансового, банківського, страхового та бюджетного менеджменту.
- здатність використовувати положення і методи дослідження інших наук для розв’язання професійних та наукових задач у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

– здатність моделювати, прогнозувати та планувати фінансово-господарські аспекти діяльності підприємств, бюджетних установ, банків та страхових компаній;

– здатність та уміння обґрунтовувати фінансово-економічні рішення та спроможність забезпечувати їх правомірність;

– здатність ефективно застосовувати адміністративні та директивні методи державного й банківського регулювання та нагляду, володіти методами й технологіями роботи на фінансовому, страховому та інвестиційному ринках.

Очікується, що після вивчення дисципліни здобувач досягне **програмних результатів навчання**. Здобувач зможе:

– проводити дослідження, генерувати нові ідеї, здійснювати інноваційну діяльність;

– формувати цілі та розробляти заходи, які необхідні для вирішення проблем у науковій та професійній діяльності;

– систематизувати та аналізувати інформацію з різних джерел для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

– демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток;

– оцінювати сучасний стан фінансів, банківської справи та страхування і приймати обґрунтовані рішення, керуючись засадами соціальної відповідальності, правових та етичних норм;

– розробляти проекти та керувати ними у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними;

– використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;

– здійснювати діагностику, моделювання та планування фінансової діяльності суб'єктів господарювання;

– обґрунтувати управлінські рішення у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність;

– демонструвати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

– застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень;

– адаптувати положення та методи дослідження інших наук для розв'язання професійних та наукових задач у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

– організовувати систему управління фінансами, обліково-аналітичним забезпеченням та основами оперативної діяльності;

– розробляти та реалізовувати фінансові плани розвитку організацій, спрямовані на досягнення поставлених цілей;

- виявляти ризики у публічному управлінні та формувати заходи щодо усунення їх наслідків;
- виробляти й ухвалювати управлінські рішення на інноваційних засадах у сфері фінансового бізнесу з врахуванням ризиків;
- формувати систему прогнозних показників для прийняття ефективних управлінських рішень у сфері фінансів з врахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища;
- оцінювати можливості і загрози, сильні та слабкі сторони фінансово-економічної діяльності підприємств, бюджетних установ, банків та страхових компаній;
- управляти капіталом господарських товариств різних організаційно-правових форм;
- визначати ринкову вартість бізнесу з врахуванням чинників зовнішнього та внутрішнього середовища.

4 Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1

Тема 1. Теоретичні й організаційні основи фінансового менеджменту

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2 год.

Сутність фінансового менеджменту. Принципи фінансового менеджменту. Мета, задачі, стратегія і тактика фінансового менеджменту. Функції фінансового менеджменту як системи управління та як спеціальної області управління підприємством. Об'єкти фінансового управління. Особливості організації фінансового менеджменту в залежності від форми організації бізнесу і сфери діяльності.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 год.

Самостійне опрацювання окремих питань теми: концептуальні основи фінансового менеджменту; фінансовий менеджер; агентські стосунки і агентські протиріччя.

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2 год.

Підприємство як підсистема національного господарства. Цілі та задачі управління фінансами підприємства. Організаційне забезпечення процесу управління фінансами. Інформаційне забезпечення та його використання у фінансовому менеджменті.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 4 год.

Самостійне опрацювання окремих питань теми: системи фінансового аналізу; базові показники фінансового менеджменту; обчислення за антисипативною схемою нарахування процентів.

Тема 3. Визначення вартості грошей у часі та її використання в фінансових розрахунках

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 8 год.

Практичні роботи: "Фінансові обчислення: нарахування і дисконтування", "Фінансові обчислення: кредитні розрахунки".

Рентні платежі (ануїтети) та їх оцінка. Необхідність і значення визначення вартості грошей у часі. Фактори, що впливають на зміну вартості грошей у часі. Майбутня і поточна вартості грошей та їх сутність. Методи визначення майбутньої та поточної вартості грошей за схемами простих та складних процентів. Оцінка вартості грошей з урахуванням інфляції. Поняття строкового та безстрокового ануїтетів. Розрахунки майбутньої та поточної вартості ануїтетів. Об'єднання та заміна рент.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 год.

Самостійне опрацювання окремих питань теми: роль фінансової математики в системі фінансового менеджменту; банківське дисконтування векселя; кредитні обчислення; основні варіанти погашення заборгованостей.

Оформлення практичних робіт.

Тема 4. Вартість і оптимізація структури капіталу

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 5 год.

Практична робота: "Структура і вартість капіталу".

Сутність капіталу підприємства. Показники, що характеризують стан капіталу. Визначення загальної потреби в капіталі. Фактори, що впливають на розмір капіталу. Власний капітал і його формування. Резервні та страхові фонди. Амортизаційні нарахування. Нерозподілений прибуток. Позичковий капітал. Довгострокові та короткострокові фінансові зобов'язання. Кредиторська заборгованість. Вартість капіталу як міра прибутковості. Базова концепція визначення вартості капіталу. Оцінка загальної вартості капіталу. Розрахунок середньозваженої вартості капіталу. Ефект фінансового левереджу за першою і другою концепціями. Теорія структури капіталу. Оптимізація фінансової структури капіталу. Політика підприємства щодо структури капіталу. Вплив структури капіталу на вартість підприємства.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 год.

Самостійне опрацювання окремих питань теми: сутність і класифікація капіталу підприємства; принципи формування капіталу підприємства; вартість операцій компанії; гранична вартість капіталу; склад капіталу підприємства; планування структури капіталу.

Оформлення практичної роботи.

Тема 5. Управління прибутком

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 10 год.

Практичні роботи: "Операційний аналіз: аналіз беззбитковості; аналіз чутливості прибутку до зміни параметрів; асортиментна політика", " Дивідендна політика: виплата дивідендів і розвиток виробництва", " Фінанси маркетингу: прийняття цінових рішень".

Використання операційного аналізу на підприємстві для управління формуванням прибутку від реалізації продукції . Фактори, що впливають на формування прибутку від реалізації. Класифікація витрат на підприємстві. Диференціація змішаних витрат. Визначення точки беззбитковості графічним та аналітичним методами. Операційний левередж. Запас фінансової міцності. Поглиблений операційний аналіз. Розроблення цінової політики та її оптимізація на підприємстві. Рівноважна ціна. Методи ціноутворення. Граничний виторг та граничні витрати. Еластичність попиту від ціни. Сутність і задачі управління розподілом прибутку. Фактори, що впливають на розподіл чистого прибутку. Типи дивідендної політики. Політика розвитку підприємства при використанні прибутку. Внутрішні темпи зростання.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 8 год.

Самостійне опрацювання окремих питань теми: метод прямого поасортиментного розрахунку прибутку; аналітичний метод планування прибутку; головне питання дивідендної політики; джерела прибутку акціонерів; теорії виплати дивідендів; викуп акцій; модель розрахунків з дивідендної політики; параметричні методи ціноутворення; методи визначення базової ціни.

Оформлення практичних робіт.

Модульний контроль 1

Форма занять: виконання модульного тесту в аудиторії або дистанційно.

Обсяг аудиторного навантаження: 1 год.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

Підготовка до модульного контролю.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Управління активами

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 4 год.

Практична робота: "Управління оборотним капіталом".

Зміст і задачі управління оборотним капіталом. Принципи визначення потреби в оборотному капіталі на підприємстві. Комплексне оперативне управління оборотними активами та поточними пасивами. Визначення поточних фінансових потреб. Вибір політики управління оборотними активами на підприємстві. Розробка політики управління фінансуванням оборотних активів. Фінансовий кредит як основне джерело формування позичкових коштів. Політика залучення фінансових кредитів. Методи прискорення обороту оборотних засобів. Спонтанне фінансування. Облік векселів. Банківське дисконтування. Факторинг. Управління основними видами оборотних активів. Управління запасами. Управління дебіторською заборгованістю. Управління грошовими активами.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 год.

Самостійне опрацювання окремих питань теми: сутність і класифікація активів; характеристики необоротних та оборотних активів; класифікація оборотних активів; суміщення операційного аналізу з розрахунком грошових потоків в управлінні оборотним капіталом.

Оформлення практичної роботи.

Тема 7. Управління грошовими потоками на підприємстві

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 1 год.

Поняття та види грошових потоків на підприємстві. Порядок обчислення грошових надходжень та виплат від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Аналіз грошових потоків підприємства прямим та непрямим методами. Причини недостатності грошових коштів на підприємстві. Управління грошовими потоками підприємства.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 год.

Самостійне опрацювання окремих питань теми: склад грошових потоків, а саме склад вхідних грошових потоків і склад вихідних грошових потоків.

Тема 8. Фінансове планування і прогнозування на підприємстві

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 2 год.

Сутність і взаємозв'язок фінансового прогнозування і планування. Цілі і задачі фінансового прогнозування. Прогнозування фінансових результатів. Методи

фінансового прогнозування. Прогнозування показників фінансового звіту. Фінансовий план підприємства – основа управління фінансовими ресурсами підприємства. Оперативне планування надходжень і використання грошових коштів підприємства.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 8 год.

Самостійне опрацювання окремих питань теми: загальні принципи фінансового планування; прогнозування додаткових фінансових потреб; системи поточного і оперативного фінансового планування; короткострокове фінансове планування; бюджет підприємства; бюджетування.

Тема 9. Аналіз фінансових звітів

Форма занять: лекція, практичні заняття, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 3 год.

Практична робота: "Фінансова звітність підприємства".

Сутність і задачі аналізу фінансових звітів. Види і зміст фінансових звітів. Використання бухгалтерського балансу в управлінні фінансами підприємства. Аналіз фінансового стану в управлінні фінансами підприємства. Аналіз капіталу підприємства. Оцінка та управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. Шляхи їх підвищення. Оцінка і управління фінансовою стійкістю підприємства.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 год.

Самостійне опрацювання окремих питань теми: особливості використання фінансового обліку підприємства для його діагностики; діагностика підприємства за допомогою балансу і звіту про прибуток; звіт про рух коштів і його використання для діагностики підприємства; оцінювання фінансового стану підприємства.

Оформлення практичної роботи.

Тема 10. Управління фінансовими ризиками

Форма занять: лекція, самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження: 1 год.

Сутність та зміст ризик-менеджменту. Функції ризик-менеджменту. Поняття фінансового ризику. Класифікація ризиків на підприємстві. Фактори, що впливають на рівень сукупного ризику. Організація ризик-менеджменту. Основні правила ризик-менеджменту. Оцінка ризиків. Стратегія ризик-менеджменту. Прийоми зниження ступеню ризику. Хеджування ризиків.

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 6 год.

Самостійне опрацювання окремих питань теми: показники ризику; вимірювання ризику; методи кількісного аналізу ризику; оцінювання ризику на основі фінансової діяльності підприємства; ризик інвестиційних рішень.

Модульний контроль 2

Форма занять: виконання модульного тесту в аудиторії або дистанційно.

Обсяг аудиторного навантаження: 1 год.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 6 год.

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Розрахункова робота

Тема роботи: «Фінансове планування. Бюджетування».

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 8 год.

Курсова робота

Теми роботи:

а) планування фінансового стану та визначення чутливості чистої поточної вартості інвестиційного проекту до зміни фінансових показників підприємства;

б) планування фінансового стану та аналіз чутливості прибутку до зміни фінансових показників підприємства;

в) планування фінансового стану та вибір оптимального способу капіталізації підприємства;

г) планування фінансового стану та вибір структури джерел фінансування основних засобів підприємства;

д) планування фінансового стану та оцінка впливу способів фінансування основних засобів на фінансові показники підприємства;

е) планування фінансового стану та оцінювання впливу дивідендної політики на фінансові показники підприємства;

є) планування фінансового стану та оцінювання впливу ціни продукції на фінансові показники підприємства;

ж) планування фінансового стану та оцінювання впливу затрат на фінансові показники підприємства⁴

и) планування фінансового стану та розрахунок цін і обсягів випуску товарів підприємства;

к) планування фінансового стану та оцінка залежності фінансових показників підприємства від способу амортизації основних засобів;

л) планування фінансового стану та визначення вартості операцій підприємства.

Обсяг аудиторного навантаження: 16 год.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 44 год.

6 Методи навчання

Використовуються такі методи викладання дисципліни, як пояснювально-ілюстративний, проблемного викладання, дослідницький.

7 Методи контролю

За змістовими модулями 1 і 2 передбачено проведення модульних контролів у формі тесту з відкритою відповіддю.

Підсумковий контроль проводиться у вигляді письмового іспиту (білети, два теоретичних питання та одна задача у кожному, всього 25 варіантів).

Підсумковий контроль з курсової роботи проводиться у вигляді диференційованого заліку.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

8.1 Розподіл балів, що їх отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Елемент навчальної роботи	Кількість балів за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Модуль 1			
Змістовий модуль 1			
Робота на практичному занятті	0...1	4	0...4
Виконання практичної роботи	0...2	4	0...8
Захист практичної роботи	0...2	4	0...8
Модульний контроль	0...24	1	0...24
Змістовий модуль 2			
Робота на практичному занятті	0...1	4	0...4
Виконання практичної роботи	0...2	4	0...8
Захист практичної роботи	0...2	4	0...8
Модульний контроль	0...24	1	0...24
Індивідуальне завдання			
Виконання і захист розрахункової роботи	0...12	1	0...12
Усього за семестр			0...100
Додаткові елементи навчальної роботи			
Виконання та захист додаткового індивідуального завдання	1...10	1	1...10
Доповідь на науковій конференції за тематикою дисципліни	1...15	1	1...15
Наукова публікація за	1...20	1	1...20

Додаткові елементи навчальної роботи оцінюються і враховуються тільки тоді, коли за кожен елемент навчальної роботи, що входить до модулів 1 і 2, студент отримує не менше, ніж 60% від максимальної кількості балів.

Студент, який склав усі модульні і поточні контролю (успішно атестований за їх результатами, тобто отримав підсумкову модульну оцінку 60 балів і вище), вважається таким, що склав семестровий контроль, і за його згодою атестується підсумковою модульною оцінкою як семестровою.

Студент, який за результатами модульних і поточних контролів атестований «незадовільно», зобов'язаний скласти семестровий контроль (іспит). Студент допускається до складання семестрового контролю тільки тоді, коли він виконав усі практичні роботи і розрахункову роботу.

Семестровий контроль можуть складати студенти, які бажають підвищити підсумкову модульну оцінку. У цьому випадку зараховується кращий результат.

Білет для іспиту містить два питання і одну задачу. Відповідь на кожне питання білета оцінюється від нуля до 35 балів, розв'язок задачі оцінюється від нуля до 30 балів. Максимальна кількість балів за відповіді на питання і розв'язок задачі – 100.

8.2 Якісні критерії оцінювання

Для того, щоб одержати позитивну оцінку, студент повинен:

а) знати:

- основні співвідношення, що використовуються для визначення поточної і майбутньої вартості грошей;

- як визначити вартість елементів та середньозважену вартість капіталу підприємства;

- основні залежності операційного аналізу;

- як формується ціна на продукцію підприємства;

- п'ять типів дивідендної політики;

- склад і основні методи оптимізації грошових потоків підприємства;

- які існують завдання управління оборотним капіталом і як вони вирішуються;

- методи оцінювання інвестиційних проектів;

- види ризиків, основні правила ризик-менеджменту;

- як планують додаткові фінансові потреби та як складають бюджети підприємства;

- які існують компоненти фінансової звітності та як їх використовувати для фінансової діагностики підприємства.

б) уміти:

- визначати майбутню та поточну вартість грошей у часі за різними схемами нарахування процентів;

- розраховувати ефект від дії фінансового левереджу та середньозважену вартість капіталу;

- визначати, поріг рентабельності, запас фінансової міцності підприємства

та ефект від дії операційного левереджу;

- визначати величини дивідендних виплат для різних типів дивідендної політики;
- розраховувати ціну товару різними методами;
- розраховувати основні показники фінансового стану підприємства, використовуючи його фінансові звіти;
- визначати додаткові фінансові потреби підприємства;
- складати бюджети підприємства.

8.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Виконати два модульні тести з оцінкою від 14 до 17 балів за кожен. Виконати всі вісім практичних робіт, хоча б одну з них захистити, отримавши сумарну оцінку за виконання і захист практичних робіт від 24 до 29 балів. Виконати розрахункову роботу з підсумковою оцінкою від семи до восьми балів.

Добре (75-89). Виконати два модульні тести з оцінкою від 18 балів до 21 бала за кожен. Виконати всі вісім практичних робіт, отримавши сумарну оцінку від 30 до 35 балів, з них захистити не менше трьох робіт з оцінкою два бали за кожну. Виконати і захистити розрахункову роботу з підсумковою оцінкою від дев'яти до десяти балів.

Відмінно (90-100). Виконати два модульні тести з оцінкою не менше, ніж 22 бали за кожен. Виконати і захистити всі вісім практичних робіт, чотири з них з найвищою оцінкою (п'ять балів) за кожну, а чотири – з оцінкою чотири бали за кожну. Виконати і захистити розрахункову роботу з підсумковою оцінкою не менше, ніж 11 балів.

8.4 Критерії оцінювання за елементами навчальної роботи

Модульний тест з відкритою відповіддю складається з десяти питань, на які потрібно відповісти коротко і одного питання, на яке потрібно відповісти докладно.

Коротка відповідь на одне питання тесту оцінюється:

- двома балами, якщо відповідь повністю правильна;
- одним балом, якщо відповідь частково правильна;
- нулем балів, якщо відповідь неправильна або її немає.

Докладна відповідь на одне питання тесту оцінюється:

- чотирма балами, якщо відповідь повна, повністю правильна і містить підкреслені ключові слова;
- від одного двох до трьох балів, якщо відповідь неповна, частково правильна і/або не містить підкреслених ключових слів;
- нулем балів, якщо відповідь неправильна або її немає.

Практичні роботи потрібно виконати, оформити у окремому зошиті і захистити.

Виконання і оформлення практичної роботи оцінюється:

- двома балами, якщо роботу виконано, отримано правильну відповідь, зроблено правильні висновки, розрахунки акуратно оформлено;

– нулем балів, якщо роботу не виконано або виконано, але розрахунків не оформлено.

Захист практичної роботи оцінюється:

– двома балами, якщо студент може пояснити хід розв’язання задач, обґрунтувати застосування рівнянь, залежностей і формул, а також знає основні теоретичні положення, на яких базується розв’язання задач і виконання завдань роботи.

– одним балом, якщо студент може пояснити хід розв’язання задач або послідовність виконання завдань;

– нулем балів, якщо студент не може пояснити, як розв’язано задачу або виконано завдання.

Розрахункову роботу потрібно виконати відповідно до завдання, оформити відповідно до вимог і захистити.

Виконання і оформлення розрахункової роботи оцінюється від одного до семи балів, якщо:

– роботу виконано відповідно до завдання для свого варіанта;

– отримано правильні результати;

– узагальнено результати, зроблено висновки.

Робота допускається до захисту, якщо її оцінено не менш, ніж чотирма балами.

Захист розрахункової роботи оцінюється від одного до п’яти балів з урахуванням:

– часу доповіді (час не повинен перевищувати п’яти хвилин);

– вміння відобразити в доповідь сутність і особливості роботи, виділяючи основне і не заглиблюючись у другорядне.

– наявності висновків у кінці доповіді;

– вміння відповідати на запитання правильно, коротко і точно.

Робота вважається виконаною, якщо її оцінено не менше, ніж сімома балами.

Розподіл балів, що їх отримують студенти за виконання курсової роботи

Оцінка в балах								Сумарна кількість балів
виконання завдання				ПЗ	захисту			
відповідно до графіка		розділів			викладення м-лу, оформ.	доповіді	відповідей на запитання	
50%	100%	1	2	3				
0, 10	0, 11	4...7	6...10	6...22	6...10	1...10	1...20	24...100

Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік

90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9 Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10 Методичне забезпечення

1. Збірник задач з фінансового менеджменту/ О. В. Дзюбенко, Н. Е. Хомякова. – Навч. посібник. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т „Харк. авіац. ін-т“, 2005. – 79 с.

2. Фінансовий менеджмент [Електронний ресурс]: навч. посіб. до курс. роботи / О. В. Дзюбенко. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. С. Жуковського „Харків. авіац. ін-т“, 2018. – 94 с.

3. Фінансовий менеджмент [Електронний ресурс]: навч. посіб. до виконання практ. робіт / О. В. Дзюбенко. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.С. Жуковського „Харків. авіац. ін-т“, 2019. – 50 с.

Навчально-методичний комплекс дисципліни знаходиться на хмарному ресурсі MEGA за посиланням

<https://mega.nz/#F!z8FnRSL!yKF9eqZ9W80QpyyFqtdTrg> і включає в себе:

- силабус дисципліни;
- конспект лекцій;
- навчальний посібник, що містить методичні вказівки та рекомендації для виконання курсової роботи, а також описує послідовність її самостійного виконання;
- файл-програму, за допомогою якої виконують курсову роботу;
- навчальний посібник, що містить умови завдань практичних робіт, до кожної роботи подано короткі теоретичні відомості, а також викладено засоби розрахунків, необхідні для її виконання, – залежності, вирази, формули, алгоритми, визначення, наведено приклади виконання та рекомендації щодо виконання завдань;
- завдання та методичні рекомендації до виконання розрахункової роботи;
- перелік питань з дисципліни, розподілених за модулями і темами;
- план-графік вивчення дисципліни;
- каталог інформаційних ресурсів.

11 Рекомендована література

Базова

1. Фінансовий менеджмент [Електронний ресурс] : підручник / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; [А. М. Поддєрьогін, Н. Д. Бабяк М. Д. Білик та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – 2-ге вид., перероб. – Електрон. текст. дані. – Київ: КНЕУ, 2017. – 534, [2] с. – Назва з титул. екрану.
2. Савчук В. П. Практическая энциклопедия. Финансовый менеджмент. – 3-е изд. – К.: Companion Group, 2008. – 880 с.
3. Савчук В. П. Практическая энциклопедия финансового менеджера. – К.: Баланс Бизнес Букс, 2017. – 976 с.
4. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підручник / В. М. Шелудько. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2013. – 375 с.
5. Пазинич, В. І. Фінансовий менеджмент : навч. посібник / В. І. Пазинич, А. В. Шулешко. - К. : Центр учбової літератури, 2011. - 408 с.
6. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / І. О. Школьник. – К.: Ліра-К, 2015. – 301 с.
7. Островська Г. Фінансовий менеджмент : підруч. / Г. Й. Островська. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2016. – 512 с.
8. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / Т. І. Лепейко, О.М. Миронова, К. В. Кривобок, К. Р. Немашкало. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2012. – 306 с.
9. Партин Г.О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Г. О. Партин, Н. Є. Селюченко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 348 с.

Допоміжна

1. Финансовый менеджмент: теория и практика : Учебник / Под ред. Е. С. Стояновой. – 6-е изд. – М. : Изд-во "Перспектива", 2010. – 656 с.
2. Островська Г. Й. Фінансовий менеджмент. Вартісноорієнтований підхід: [навчальний посібник] / Г. Й. Островська. Тернопіль: ТНЕУ, Економічна думка, 2015.– 580 с.
3. Фінансовий менеджмент : навч. посібник / за заг. ред. І.О. Школьник, В. М. Кремень ; Нац. банк України, Держ. вищ. навч. закл. "Укр. акад. банків. справи Нац. банку України". - К. : Центр учб. літ., 2015. - 488 с.
4. Островська Г. Й. Фінансовий менеджмент у світлі сучасної парадигми управління / Г. Й. Островська // Управління фінансами суб'єктів господарювання в умовах глобальної трансформації: кол. монографія / кол. авт.; за ред. І. С. Гуцала. – Тернопіль :ТНЕУ, 2015. – С. 11–38.
5. Фінансовий менеджмент у схемах і таблицях / Квач Я.П., Орлов В.М., Орлова О.В., Толкачова Г.В.; за ред. д.е.н., проф. В.М. Орлова. – Одеса: 2012. – 72 с.

13 Інформаційні ресурси

1. Основи фінансового менеджменту [Електронний ресурс]: Все для студента.
– Режим доступу: <http://www.twirpx.com/files/financial/finman/basics/>. – Назва за екрану.